

Esettanulmány

A minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgáló ügyfele egy magyar magánszemély tulajdonában lévő export-importtal is foglalkozó divatáru nagykereskedő cég, egy raktárral. A készlet a mérlegfőösszeg 80%-a, 800 MFt, sajátossága, hogy évente kétszer van beszerzés, augusztusban a téli áru, és februárban a nyári áru. A téli áru eladási ára karácsony után lecsökkentésre kerül az eredeti eladási ár 50%-ára, ami megegyezik a beszerzési értékkel, januártól pedig már csak outlet áruházaknak lehet értékesíteni az eredeti eladási ár 25%-án, ami pedig január-februárban nem kerül értékesítésre, csak ingyenesen lehet felajánlani szeretetszolgálatoknak, mert a készlet divatáru jellege miatt minden szezonban más az áru. A nyári készlet hasonló életgörbével rendelkezik. Az eszközoldal maradvány 20%-a, 200 MFt vevőkövetelés, a forrás oldalon a saját tőke -100 MFt, a tagi kölcsön összege 500 MFt (a magánszemély tulajdonos adta), a szállítói kötelezettség 500 MFt, a bankhitel 99 MFt, egyéb rövid lejáratú kötelezettségek 1 MFt.

Azonosított kockázatok:

A készlet a beszámoló szempontjából kritikus és december 31 után a nyári áru csak ingyenesen ajánlható fel, a téli áru pedig az eredeti ár 25%-án értékesíthető, ami a beszerzési érték 50%-a.

A saját tőke negatív.

A magánszemély által nyújtott jelentős tagi kölcsön felveti a pénzmosás és a család kockázatát.

A minőségellenőr alábbi információkat gyűjtötte össze a minőségellenőrzés során:

1. Az ellenőrzött könyvvizsgáló adott ügyfélre vonatkozó első jogszabályon alapuló könyvvizsgálata, a cégszinten az előző könyvvizsgáló szerepel, akinek a korábbi öt éves könyvvizsgálói időszakából még négy év hátra van, a könyvvizsgáló nem vette fel a kapcsolatot az előző könyvvizsgálóval és nem jelezte az ügyfélnek, hogy nem ő van bejegyezve a cégnyilvántartásba könyvvizsgálóként, a könyvvizsgáló megválasztása a taggyűlés részéről nem dokumentált.

Probléma: a megbízás akkor fogadható el, ha a könyvvizsgáló meggyőződött arról, hogy nincs más könyvvizsgálónak érvényes megbízása ugyanerre az időszakra. A könyvvizsgáló felelőssége bizonyítani a megválasztását, illetve jelezni kell az ügyfél felé, amennyiben elmarad a bejegyzése.

2. A könyvvizsgáló elfogadó nyilatkozata egy évre, míg a megbízási szerződés öt évre vonatkozik.

Probléma: a megbízási szerződést nem lehet hosszabb időtávra kötni a tisztség elfogadásánál.

3. A könyvvizsgáló egyedül dolgozik nem készített könyvvizsgálati munkaprogramot, arra hivatkozik, hogy folyamatosan dolgozik a cégnél, átvizsgálja az összes készpénzes tranzakciót és adótételt, az adóellenőrzéseken ő képviseli a társaságot. A társaság tranzakcióinak 98%-a átutalással történik.

Probléma: egyrészt a könyvvizsgálatot akkor is tervezni kell, illetve a tervezést akkor is dokumentálni kell, ha a könyvvizsgáló egyedül dolgozik, másrészt nem elég csak bizonyos tranzakciókat vizsgálni, az összes tranzakció dokumentált vizsgálatával lehet elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni.

4. A könyvvizsgáló az általa használt Kuvasz könyvvizsgálói szoftver ajánlott mutatók számtani átlaga alapján határozta meg a lényegességi küszöbértéket, mely így 90 MFt lett.

Probléma: a lényegességi küszöbérték meghatározása a könyvvizsgáló felelősége akkor is, ha könyvvizsgálói szoftverrel dolgozik, a számtani átlag ritkán ad megfelelő gazdasági szemléletű megközelítést.

5. A könyvvizsgáló a csalás hamisítással kapcsolatban nem készített munkapapírt, 10 éves könyvvizsgálói tapasztalatára hivatkozik, valamint arra, hogy jó orra van a csalások felderítésére, ezért már messziről tudja egy tranzakcióról, hogy érintett-e csalásban.

Probléma: dokumentációval lehet bizonyítani az eljárások végrehajtását, a csalás hamisításával kapcsolatos eljárások végrehajtását a 240-es standard írja elő. A jelentős tagi kölcsön felveti a csalás kockázatát (lásd azonosított kockázatok).

6. December 31-én reggel volt leltár az ügyfélnél, a nagy hóesés ellenére a könyvvizsgáló mindent megtett, és el is ment a raktárba, de nem ért oda a leltározás idejére, annyit azonban megtett, hogy ha már ott volt kiválasztott 3 tételt a 32.000-ból, amelyet megszámlolt, összehasonlított a leltárárvval és nem talált eltérést.

Probléma: elegendő bizonyítékot kell szerezni a beszámoló minden lényeges állításához, vagy kontroll alapú megközelítéssel pl. a leltározás folyamatának és a kapcsolódó kontroll pontok kiépítésével, bevezetésével, és hatékonyságának vizsgálatával, vagy megfelelő lefedettséget adó újraszámolással.

7. A készletek bekerülési értéken vannak nyilvántartva, a könyvvizsgáló készített az ügyféllel egy korosított készlet analitikus kimutatást, ami egyezik a főkönyvvel, ebben kimutatásban 400 MFt 6 hónapon belüli, 200 MFt 6 hónap és 12 hónap közötti és 200 MFt éven túli készlet, három tétel esetében egyeztetette a bekerülési értéket a beszerzési számlával, mindhárom esetben 20% körüli eltérést tapasztalt, melyet három egyesével nem számszerűsített tényezővel magyarázott: árfolyam különbözet, felosztott szállítási költség, allokált szállítási veszteség (a szállítás során eltűnt készletek értékének felosztása a meglévőkre).

Probléma: egyrészt a készletek a fordulónap után csak a beszerzési érték alatt realizálhatóak (lásd azonosított kockázatok), másrészt a beszerzési érték meghatározásában talált hibákat számszerűsíteni kell és ki kell vetíteni a készletek értékére.

8. A vevőkövetelések esetében a könyvvizsgáló készített az ügyféllel egy korosított analitikus kimutatást, az ügyfél a 6 hónap és 12 hónap közötti követelések 50 MFt-os állományára 2%, az éven túli állományra 5% értékvesztést képzett, a fordulónap után 50 MFt követelés folyt be, a könyvvizsgáló jelezte, hogy nem kötelezheti az ügyfelet egyenlegközlő levelek kiküldésére és jelezte, hogy a NAV nem kifogásolta az értékvesztési gyakorlatot az adóellenőrzéseken.

Probléma: egyrészt a követelésekre képzett értékvesztésnek a behajthatatlanság valós kockázatát kell tükröznie, másrészt az ügyfél nem korlátozhatja a könyvvizsgálót a bizonyíték-szerzésben. Ha nincs más dokumentált eljárás a 200 MFt vevőkövetelésekre, az 50 MFt fordulónap után pénzbefolyás bizonyítéka nem elegendő bizonyíték, az, hogy a NAV nem kifogásolta nem bizonyíték.

9. A saját tőke 500 Eft jegyzett tőkéből, -90 MFt eredménytartalékból és -10,5 MFt adózott eredményből áll, a társaság 10 éve minden évben veszteséges, a veszteség mértéke kb. évente 10

Mft. A könyvvizsgáló egy a Kuvasz könyvvizsgálói szoftver által ajánlott munkalapot készítette a saját tőkéről, mely egy kérdőív, minden kérdésre „igen” választ adott.

Probléma: a kérdőívek alkalmazása jó megoldás, azonban azok tartalma a könyvvizsgáló felelőssége, bizonyos esetekben a könyvvizsgálói szoftverek által ajánlott kérdések kiegészítése, más esetekben az egyes válaszok kiegészítő dokumentálása szükséges, meg kell érteni az ügyletek gazdasági tartalmát, így jelen esetben fel kell, hogy merüljön, hogy miért üzemeltet valaki egy 10 éve veszteséges céget, van-e csalással összefüggő kockázat és ezekre bizonyítékot kell szerezni.

10. A tagi kölcsönt a tulajdonos-ügyvezető magánszemély adta készpénzben, a könyvvizsgáló egyeztetette a pénztárbizonylatokkal.

Probléma: nem elegendő bizonyíték, meg kell érteni az ügyletek gazdasági tartalmát, fel kell, hogy merüljön a pénzmosás és a csalás lehetősége is, ezekre bizonyítékot kell szerezni.

11. A szállító kötelezettség az árut szállító kínai cég felé fennálló kötelezettség, a könyvvizsgáló a főkönyvi karton áttekintésével ellenőrizte, a főkönyvi kartont szignáltatta az ügyvezetővel, sajnos a számlákat nem lehet összeponozni a kifizetésekkel, mert az ügyfél nem konkrét számlákat fizet ki, hanem annyit utal, amennyi pénze van.

Probléma: nem elegendő bizonyíték, bizonyíték szükséges a kötelezettségek pontosságára és teljességére.

12. A bankhitelt szerződés támasztja alá, ugyan a szerződés szerint 200 Mft, de a könyvvizsgáló szerint nem volt a teljes összegre szükség.

Probléma: nem elegendő bizonyíték, bizonyíték szükséges a kötelezettségek pontosságára és teljességére.

13. Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek adó kötelezettségek, ami úgy jön ki, hogy az adófolyószámla szerint a 08-as bevallásokon minden hónapban nulla van bevallva három éve, ugyan 30 alkalmazott van, de majd önrevíziózní fognak, mely kb. 99 Mft lesz, az ÁFA pedig 100 Mft túlfizetés annak ellenére, hogy az ügyfél az Európai Unióból vásárol és kizárólag magyar ügyfeleknek értékesít.

Probléma: nem elegendő bizonyíték, meg kell érteni az ügyletek gazdasági tartalmát, fel kell, hogy merüljön a pénzmosás és a csalás lehetősége is, ezekre bizonyítékot kell szerezni.

14. Az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet a Kuvasz könyvvizsgálói szoftver ajánlott 3-3 kérdést tartalmazó kérdőív segítségével került vizsgálatra, melyekre a könyvvizsgáló „igen” válaszokat adott.

Probléma: nem elegendő bizonyíték, az eljárások meghatározása a könyvvizsgáló felelőssége.

15. MER szabályzatként a minőségellenőr kérésére a könyvvizsgáló kinyomtatta az mkvk.hu oldalról a Minta Szabályzatot és megnyugtatta a minőségellenőrt, hogy a minőséget a Kuvasz könyvvizsgálói szoftver biztosítja.

Probléma: a MER szabályzatot a könyvvizsgáló működésének sajátosságaira kell szabni.

16. PMT vizsgálat keretében a könyvvizsgáló közölte, hogy ő nem rendőr, hogy elkérje bárkinek a személyi igazolványát.

Probléma: az azonosítási kötelezettséget törvény írja elő.